YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

16 päivänä marraskuuta 2000 *

Asiassa C-280/98 P,

Moritz J. Weig GmbH & Co. KG, kotipaikka Mayen (Saksa), edustajinaan asianajaja T. Jestaedt, Bryssel, ja asianajaja V. von Bomhard, Hampuri, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto P. Dupont, 8—10 rue Mathias Hardt,

valittajana,

jossa valittaja vaatii muutoksenhaussaan yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (laajennettu kolmas jaosto) asiassa T-317/94, Weig vastaan komissio, 14.5.1998 antaman tuomion (Kok. 1998, s. II-1235),

vastapuolena:

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies R. Lyal, avustajanaan asianajaja D. Schroeder, Köln, prosessiosoite Luxemburgissa c/o saman yksikön virkamies C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. La Pergola sekä tuomarit M. Wathelet (esittelevä tuomari), D. A. O. Edward, P. Jann ja L. Sevón,

julkisasiamies: J. Mischo,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 18.5.2000 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Moritz J. Weig GmbH & Co. KG on yhteisöjen tuomioistuimeen 23.7.1998 toimittamallaan valituskirjelmällä hakenut muutosta EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen

asiassa T-317/94, Weig vastaan komissio, 14.5.1998 antamaan tuomioon (Kok. 1998, s. II-1235; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on osittain kumonnut EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan soveltamisesta (IV/C/33.833 — Kartonki) 13 päivänä heinäkuuta 1994 tehdyn komission päätöksen 94/601/EY (EYVL L 243, s. 1; jäljempänä päätös) ja hylännyt kanteen muilta osin.

Tosiseikat

2 Komissio määräsi päätöksessään 19:lle yhteisössä kartonkia tuottavalle ja toimittavalle yritykselle sakkoja EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan (josta on tullut EY 81 artiklan 1 kohta) rikkomisesta.

3 Valituksenalaisesta tuomiosta ilmenee, että päätös oli tehty sen johdosta, että British Printing Industries Federation, joka on suurinta osaa Yhdistyneen kuningaskunnan kartonkipakkausteollisuudesta edustava etujärjestö, ja Fédération française du cartonnage olivat vuonna 1990 tehneet epävirallisia kanteluja komissiolle, ja niiden tarkastusten johdosta, joita komission virkamiehet, jotka toimivat 6 päivänä helmikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 17 (perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus; EYVL 1962, 13, s. 204) 14 artiklan 3 kohdan nojalla, olivat huhtikuussa 1991 tehneet ennalta ilmoittamatta useiden kartonkialan yritysten ja järjestöjen tiloissa.

4 Näiden tarkastusten yhteydessä sekä tietoja ja asiakirjoja koskevien pyyntöjen johdosta saadun aineiston perusteella komissio päätyi siihen, että kyseiset yritykset olivat osallistuneet perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan rikkomi-

seen (useimmissa tapauksissa) vuoden 1986 puolivälistä ainakin vuoden 1991 huhtikuuhun.Tämän vuoksi komissio päätti panna vireille edellä mainitun määräyksen soveltamista koskevan menettelyn ja lähetti 21.12.1992 päivätyllä kirjeellä väitetiedoksiannon kullekin näistä yrityksistä, jotka kaikki vastasivat siihen kirjallisesti. Yhdeksän yritystä pyysi tulla kuulluksi suullisesti.

5 Menettelyn lopuksi komissio antoi päätöksen, jossa määrätään seuraavaa:

"1 artikla

Buchmann GmbH, Cascades SA, Enso-Gutzeit Oy, Europa Carton AG, Finnboard — the Finnish Board Mills Association, Fiskeby Board AB, Gruber & Weber GmbH & Co KG, Kartonfabriek de Eendracht NV (joka käyttää toiminimeä BPB de Eendracht NV), NV Koninklijke KNP BT NV (aikaisemmin Koninklijke Nederlandse Papierfabrieken NV), Laakmann Karton GmbH & Co KG, Mo Och Domsjö AB (MoDo), Mayr-Melnhof Gesellschaft mbH, Papeteries de Lancey SA, Rena Kartonfabrik AS, Sarrió SpA, SCA Holding Ltd (aikaisemmin Reed Paper & Board (UK) Ltd), Stora Kopparbergs Bergslags AB, Enso Española SA (aikaisemmin Tampella Española SA) ja Moritz J. Weig GmbH & Co KG ovat rikkoneet EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa siten, että

— Buchmann ja Rena ovat noin vuoden 1988 maaliskuusta ainakin vuoden 1990 loppuun,

— Enso Española on ainakin vuoden 1988 maaliskuusta ainakin vuoden 1991 huhtikuun loppuun,

— Gruber & Weber on ainakin vuodesta 1988 vuoden 1990 loppuun ja

— muut ovat vuoden 1986 puolivälistä ainakin vuoden 1991 huhtikuuhun

osallistuneet sopimukseen ja yhdenmukaistettuun menettelytapaan, jotka ovat peräisin vuoden 1986 puolivälistä ja joiden mukaisesti Euroopan yhteisön kartongintoimittajat

— tapasivat säännöllisesti salaisissa ja vakiintuneeksi tavaksi muodostuneissa kokouksissa neuvotellakseen ja päättääkseen alan yhteisestä kilpailunrajoittamissuunnitelmasta,

— sopivat säännöllisistä hinnankorotuksista kunkin tuotelaadun osalta kunakin kansallisena valuuttana,

— suunnittelivat ja toteuttivat useita samanaikaisia ja yhdenmukaisia hinnankorotuksia kaikkialla Euroopan yhteisössä,

— saavuttivat yhteisymmärryksen tärkeimpien tuottajien markkinaosuuksien pysyttämisestä vakiotasoilla, mutta siten, että niitä saatettiin joskus muuttaa,

— toteuttivat — alkuvuodesta 1990 lähtien aina vain useammin — yhdenmukaistettuja toimenpiteitä toimitusten valvomiseksi yhteisön markkinoilla varmistaakseen edellä mainittujen yhdenmukaistettujen hinnankorotusten toteuttamisen,

— edellä mainittuja toimenpiteitä tukeakseen vaihtoivat kaupallisia tietoja toimituksista, hinnoista, tuotantoseisokeista, tilauskannoista ja koneiden käyttöasteista.

2 artikla

Edellä 1 artiklassa mainittujen yritysten on välittömästi lopetettava edellä mainitut kilpailusääntöjen rikkomiset, elleivät ne ole sitä jo tehneet. Niiden on kartonkialan toiminnassaan vastedes oltava tekemättä sopimuksia ja noudattamatta yhdenmukaistettuja menettelytapoja, joilla voi olla sama tai samanlainen tarkoitus tai vaikutus, mukaan luettuna kaikki sellainen kaupallisten tietojen vaihto

a) jonka avulla siihen osallistuvat voivat suoraan tai epäsuorasti saada tietoja muiden tuottajien tuotannosta, myynnistä, tilauskannoista, koneiden käyttöasteista, myyntihinnoista, kustannuksista tai markkinointisuunnitelmista,

b) jonka avulla edistetään, helpotetaan tai rohkaistaan alan yhteistä reagointia hintojen osalta tai tuotannon valvontaa, vaikkei mitään yrityskohtaisia tietoja ilmaistaisikaan,

tai

c) joka mahdollistaa sen, että asianomaiset yritykset voivat seurata minkä tahansa hintaa tai markkinaosuuksien jakoa yhteisössä koskevan nimenomaisen tai hiljaisen sopimuksen täytäntöönpanoa tai noudattamista.

Kaikkia sellaisia yleisten tietojen vaihtoa koskevia järjestelmiä, joihin ne ovat liittyneet, kuten Fides-järjestelmää tai sen seuraajaa, on hallinnoitava siten, että sen ulkopuolelle on jätettävä paitsi sellaiset tiedot, joista voidaan saada selville yksittäisten tuottajien toiminta, myös kaikki uusien tilausten ja tilauskantojen tilaa sekä tuotantokapasiteetin suunniteltua käyttöastetta koskevat tiedot (näissä tapauksissa silloinkin, kun tiedot yhdistetään) tai kunkin koneen tuotantokapasiteettia koskevat tiedot.

Tämäntyyppisissä tietojenvaihtojärjestelmissä saa kerätä ja levittää ainoastaan sellaisia tuotantoa ja myyntiä koskevia yhdistettyjä tilastotietoja, joita ei voida käyttää edistämään tai helpottamaan yhteistä toimintaa alalla.

Yritysten on pidättäydyttävä myös kaikesta sellaisesta tietojen vaihdosta, jolla on merkitystä kilpailulle ja jota ei ole erikseen sallittu, sekä kaikista kokouksista tai muusta yhteydenpidosta vaihdettujen tietojen merkityksen tai sen tutkimiseksi, miten ala tai yksittäinen tuottaja mahdollisesti tai todennäköisesti reagoi näihin tietoihin.

Tarvittavien muutosten tekemiseksi mahdollisesti olemassa oleviin tietojenvaihtojärjestelmiin annetaan kolmen kuukauden määräaika, joka alkaa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta.

3 artikla

Seuraaville yrityksille määrätään 1 artiklassa todetuista rikkomisista sakkoa seuraavasti:

— —

xix) Moritz J. Weig GmbH & Co. KG:lle sakkoa 3 000 000 ecua;

— — ."

6 Valituksenalaisesta tuomiosta käy lisäksi ilmi tosiseikoista seuraavaa:

"13 Päätöksen mukaan rikkominen tapahtui Product Group Paperboard -nimisessä organisaatiossa (jäljempänä PG Paperboard), joka muodostui useista työryhmistä ja jaostoista.

14 Tämän organisaation yhteyteen perustettiin vuoden 1986 puolivälissä Presidents' Working Group (jäljempänä PWG), joka muodostui yhteisön tärkeimpien kartongintuottajien (joita oli noin kahdeksan) johtavassa asemassa olevista edustajista.

15 PWG:n tehtävänä oli erityisesti keskustella markkinoista, markkinaosuuksista, hinnoista ja kapasiteeteista ja harjoittaa näiden osalta yhteistoimintaa. Se teki erityisesti yleisluonteisia päätöksiä siitä, milloin ja minkä suuruisina tuottajien oli toteutettava hinnankorotukset.

16 PWG raportoi President Conferencelle (jäljempänä PC), johon osallistuivat (melko säännöllisesti) melkein kaikkien kyseessä olevien yritysten toimitusjohtajat. Nyt kyseessä olevana aikana PC kokoontui kahdesti vuodessa.

17 Vuoden 1987 lopulla perustettiin Joint Marketing Committee (jäljempänä JMC). Sen pääasiallisena tarkoituksena oli yhtäältä päättää, voitiinko hintoja korottaa, ja jos voitiin, niin miten, ja toisaalta määritellä yksityiskohtaisesti, miten PWG:n maittain ja suurimpien asiakkaiden osalta päättämät hintaaloitteet toteutetaan, minkä tarkoituksena oli saada aikaan yhdenmukainen hintajärjestelmä Euroopassa.

18 Economic Committee (jäljempänä talousjaosto) keskusteli muun muassa hintavaihteluista kansallisilla markkinoilla ja yritysten tilauskannoista ja raportoi päätelmistään JMC:lle tai vuoden 1987 loppuun saakka JMC:n edeltäjälle Marketing Committeelle. Talousjaoston jäseninä oli useimpien kyseessä olevien yritysten markkinointi- ja/tai myyntijohtajia, ja se kokoontui useita kertoja vuodessa.

19 Lisäksi päätöksestä ilmenee komission katsoneen, että PG Paperboardin toimintaa tuki se tietojen vaihto, jota harjoitettiin omaisuudenhoitoyhtiö Fidesin välityksellä, jonka kotipaikka on Zürich (Sveitsi). Päätöksen mukaan useimmat PG Paperboardin jäsenet toimittivat Fidesille kausiraportteja tilauksista, tuotannosta, myynnistä ja kapasiteetin käytöstä. Näitä raportteja käsiteltiin Fides-järjestelmässä, ja yhdistetyt tiedot lähetettiin järjestelmään osallistuville.

20 Komissio katsoi, että Moritz J. Weig GmbH & Co. KG (jäljempänä Weig) oli osallistunut PC:n kokouksiin päätöksessä tarkoitettuna aikana sekä JMC:n ja PWG:n kokouksiin vuodesta 1988 alkaen."

7 Niistä muista 18 yrityksestä, joihin päätös kohdistuu, 16 yritystä sekä ne neljä suomalaisyritystä, jotka kuuluivat Finnboard-nimiseen yhdistykseen ja jotka tämän vuoksi oli velvoitettu maksamaan Finnboardille määrätty sakko yhteisvastuullisesti tämän kanssa, nostivat kanteen päätöksestä (asiat T-295/94, T-301/94, T-304/94, T-308/94—T-311/94, T-319/94, T-327/94, T-334/94, T-337/94, T-338/94, T-347/94, T-348/94, T-352/94 ja T-354/94 sekä yhdistetyt asiat T-339/94—T-342/94).

Valituksenalainen tuomio

8 Todettakoon päätöksen kumoamisvaatimuksen osalta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valittajan osalta kumonnut päätöksen 1 artiklan siltä osin, kuin tässä artiklassa on todettu valittajan osallistuneen perus-

tamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan rikkomiseen ennen vuoden 1988 maaliskuuta, sekä päätöksen 2 artiklan ensimmäisen, toisen, kolmannen ja neljännen kohdan, lukuun ottamatta seuraavia kappaleita:

"Edellä 1 artiklassa mainittujen yritysten on välittömästi lopetettava edellä mainitut kilpailusääntöjen rikkomiset, elleivät ne ole sitä jo tehneet. Niiden on kartonkialan toiminnassaan vastedes oltava tekemättä sopimuksia ja noudattamatta yhdenmukaistettuja menettelytapoja, joilla voi olla sama tai samanlainen tarkoitus tai vaikutus, mukaan luettuna kaikki sellainen kaupallisten tietojen vaihto

a) jonka avulla siihen osallistuvat voivat suoraan tai epäsuorasti saada tietoja muiden tuottajien tuotannosta, myynnistä, tilauskannoista, koneiden käyttöasteista, myyntihinnoista, kustannuksista tai markkinointisuunnitelmista.

Kaikkia sellaisia yleisten tietojen vaihtoa koskevia järjestelmiä, joihin ne ovat liittyneet, kuten Fides-järjestelmää tai sen seuraajaa, on hallinnoitava siten, että sen ulkopuolelle on jätettävä tiedot, joista voidaan saada selville yksittäisten tuottajien toiminta."

9 Muilta osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on hylännyt kumoamisvaatimuksen.

10 Valittaja oli esittänyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kahdeksan sakon määräämiseen liittyvää kanneperustetta. Valitus kohdistuu nimenomaan niihin valituksenalaisen tuomion perusteluihin, jotka liittyvät sakon määräämiseen. Valittajan valituksessaan esittämien valitusperusteiden takia seuraavassa esitetään valituksenalaisesta tuomiosta vain ne osat, joissa on ratkaistu väitteet, joiden mukaan EY:n perustamissopimuksen 190 artiklaa (josta on tullut EY 253 artikla) on rikottu, joiden mukaan kilpailusääntöjen rikkomisesta ei aiheutunut taloudellisia seurauksia, joiden mukaan sakkojen yleinen taso oli liian korkea ja joiden mukaan valittajan yhteistyötä menettelyn aikana ei ollut otettu huomioon riittävästi.

Kanneperuste, jonka mukaan perustamissopimuksen 190 artiklaa oli rikottu

11 Valittaja väitti, että komissio ei ollut perustellut päätöstä riittävästi, koska yritykset, joille se on osoitettu, eivät olleet kyenneet tarkistamaan, oliko niille määrätty sakko määränsä puolesta perusteltu ja oliko se oikeudenmukainen verrattuna muille yrityksille määrättyihin sakkoihin.

12 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on lausunut tästä seuraavaa:

"182 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yksittäispäätöstä koskevan perusteluvelvollisuuden tavoitteena on mahdollistaa se, että yhteisöjen tuomioistuimet voivat valvoa päätöksen laillisuutta, ja antaa sille, jota asia koskee, riittävät tiedot sen arvioimiseksi, onko päätös asianmukainen vai onko siinä mahdollisesti sellainen virhe, jonka perusteella sen pätevyys voidaan riitauttaa, kuitenkin niin, että tämän velvollisuuden laajuus riippuu kyseisen päätöksen luonteesta ja siitä asiayhteydestä, missä se on tehty (ks. mm. asia T-49/95, Van Megen Sports v. komissio, tuomio 11.12.1996, Kok. 1996, s. II-1799, 51 kohta).

183 Kun on — kuten tässä tapauksessa — kyse päätöksestä, jolla useille yrityksille määrätään sakkoja yhteisön kilpailusääntöjen rikkomisesta, perusteluvelvollisuuden laajuus on määrättävä ottaen huomioon se, että rikkomisten vakavuus on määritettävä useiden seikkojen perusteella, joihin kuuluvat erityisesti asian erityisolosuhteet, asiayhteys ja sakkojen varoittava vaikutus, mutta niistä perusteista, jotka on välttämättä otettava huomioon, ei kuitenkaan ole vahvistettu sitovaa tai tyhjentävää luetteloa (asia C-137/95 P, SPO ym. v. komissio, määräys 25.3.1996, Kok. 1996, s. I-1611, 54 kohta).

184 Komissiolla on kunkin sakon määrää vahvistaessaan lisäksi harkintavaltaa, eikä voida katsoa, että se olisi tätä tehdessään velvollinen soveltamaan tarkkaa matemaattista kaavaa (ks. vastaavasti asia T-150/89, Martinelli v. komissio, tuomio 6.4.1995, Kok. 1995, s. II-1165, 59 kohta).

185 Sakkojen yleisen tason määräämisessä huomioon otetut perusteet on ilmoitettu päätöksen 168 perustelukappaleessa ja yksittäisten sakkojen suuruuden määräämisessä huomioon otetut perusteet 169 perustelukappaleessa. Yksittäisten sakkojen osalta komissio on lisäksi päätöksen 170 perustelukappaleessa selvittänyt, että PWG:n kokouksiin osallistuneiden yritysten on pääsääntöisesti katsottu olleen kartellin 'johtajia' ja muiden yritysten kartellin 'rivijäseniä'. Kantajaa ei ole mainittu niiden yritysten joukossa, joiden on katsottu olleen kartellin 'johtajia', ja 170 perustelukappaleen kolmannessa kohdassa täsmennetään, että 'vaikka [Weig] on ollut PWG:n jäsen vuodesta 1988 alkaen sillä, toisin kuin suurilla teollisuuskonserneilla, ei näytä olleen huomattavaa osuutta kartellin politiikasta päätettäessä'. Komissio on päätöksen 171 ja 172 perustelukappaleessa todennut, että Renalle ja Storalle määrättäviä sakkoja on alennettava huomattavasti sen huomioon ottamiseksi, että ne ovat olleet aktiivisesti yhteistyössä komission kanssa, ja että kahdeksan muun yrityksen, muun muassa kantajan, sakoista voidaan tehdä suhteessa pienempi alennus, koska ne eivät ole väitetiedoksiantoon antamissaan vastauksissa kiistäneet niitä tärkeimpiä tosiasiaväitteitä, joihin komission niitä vastaan esittämät väitteet perustuivat.

186 Komissio on sekä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle jättämissään kirjelmissä että tämän esittämään kirjalliseen kysymykseen antamassaan vastauksessa selittänyt, että sakot on laskettu sen liikevaihdon perusteella, jonka kukin niistä yrityksistä, joille päätös on osoitettu, on vuonna 1990 saanut yhteisön kartonkimarkkinoilta. Yrityksille on siten määrätty sakkoja, joiden perustaso on 9 tai 7,5 prosenttia tästä yrityskohtaisesta liikevaihdosta sen mukaan, onko yritys ollut kartellin 'johtaja' vai muu. Kantajan osalta komissio on selvittänyt käyttäneensä tasoa, joka on 8 prosenttia yrityskohtaisesta liikevaihdosta, sillä vaikka kantaja onkin ollut 'PWG:n jäsen', sen osuus ei näytä olleen yhtä tärkeä kuin muiden tämän toimielimen kokouksiin osallistuneiden yri-

tysten. Komissio on lisäksi ottanut huomioon yritysten mahdollisen yhteistyöhalukkuuden komissiossa käydyssä menettelyssä. Kahden yrityksen sakkoa on tästä syystä alennettu kahdella kolmasosalla, kun taas eräiden muiden yritysten sakkoa on alennettu yhdellä kolmasosalla.

187 Komission toimittamasta taulukosta, joka sisältää yksittäisten sakkojen määrän vahvistamista koskevia tietoja, ilmenee, että vaikka sakkojen suuruutta ei ole määrätty soveltamalla pelkästään edellä mainittuja lukuja tiukan matemaattisesti, luvut on kuitenkin otettu järjestelmällisesti huomioon sakkoja laskettaessa.

188 Päätöksessä ei kuitenkaan täsmennetä, että sakot on laskettu kunkin yrityksen yhteisön kartonkimarkkinoilta vuonna 1990 saaman liikevaihdon perusteella. Perusprosentteja 9 ja 7,5, joista suurempaa käytettiin laskettaessa 'johtaja'-yrityksille määrättäviä sakkoja ja pienempää laskettaessa 'rivijäseninä' olleille yrityksille määrättäviä sakkoja, ei myöskään mainita päätöksessä. Siinä ei mainita myöskään Renalle ja Storalle sekä kahdeksalle muulle yritykselle myönnettyjen alennusten prosenttimääriä.

189 Tässä asiassa on ensinnäkin katsottava, että kun päätöksen 169—172 perustelukappaletta tulkitaan ottaen huomioon päätöksessä oleva yksityiskohtainen selvitys niistä tosiasiaväitteistä, joita päätöksen kutakin adressaattia kohtaan on esitetty, on katsottava, että näissä perustelukappaleissa on riittävä ja asiassa merkityksellinen selvitys kunkin yrityksen osalta kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden ja keston määrittämisessä huomioon otetuista arviointiperusteista (ks. vastaavasti asia T-2/89, Petrofina v. komissio, tuomio 24.10.1991, Kok. 1991, s. II-1087, 264 kohta). Päätökseen sisältyvät erityiset perustelut, jotka liittyvät kantajan osalta kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden arviointiin (170 perustelukappaleen kolmas kohta) ja joiden perusteella on mahdollista ymmärtää, miksi kantajaa on kohdeltu eri tavalla kuin sekä kartellin 'johtajia' että kartellin 'rivijäseniä'.

190 Lisäksi 168 perustelukappale, jota on tarkasteltava 167 perustelukappaleeseen sisältyvien sakkojen yleisten perustelujen valossa, sisältää riittävät tiedot niistä arviointiperusteista, jotka on otettu huomioon sakkojen yleistä tasoa määrättäessä.

191 Toiseksi on todettava, että jos silloin kun kunkin sakon suuruus määrätään ottamalla järjestelmällisesti huomioon tietyt tarkat tiedot, kuten tässä asiassa, päätöksessä mainittaisiin kaikki nämä tekijät, yritykset voisivat paremmin arvioida, onko komissio tehnyt virheitä yksittäisten sakkojen määrää vahvistaessaan ja onko kunkin yksittäisen sakon määrä perusteltu suhteessa sovellettuihin yleisiin perusteisiin. Se, että päätöksessä olisi tässä tapauksessa mainittu kyseiset tekijät eli perusteena käytetty liikevaihto, viitevuosi, käytetyt perusprosentit ja sakkojen alennusprosentit, ei olisi merkinnyt niiden yritysten, joille päätös on osoitettu, tarkan liikevaihdon sellaista implisiittistä ilmaisemista, joka olisi voinut olla perustamissopimuksen 214 artiklan rikkomista. Kuten komissio on itse korostanut, kunkin yksittäisen sakon määrä ei ollut seurausta kyseisten tekijöiden tiukan matemaattisesta soveltamisesta.

192 Komissio on sitä paitsi suullisessa käsittelyssä myöntänyt, ettei mikään olisi estänyt sitä ilmoittamasta päätöksessä niitä tekijöitä, jotka otettiin huomioon järjestelmällisesti ja jotka ilmaistiin päätöksen tekopäivänä 13.7.1994 pidetyssä lehdistötilaisuudessa. Tältä osin on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan päätöksen perustelujen on oltava itse päätöksessä ja että komission myöhemmät selitykset voidaan ottaa huomioon vain poikkeuksellisissa olosuhteissa (ks. asia T-61/89, Dansk Pelsdyravlerforening v. komissio, tuomio 2.7.1992, Kok. 1992, s. II-1931, 131 kohta ja vastaavasti asia T-30/89, Hilti v. komissio, tuomio 12.12.1991, Kok. 1991, s. II-1439, 136 kohta).

193 Näistä toteamuksista huolimatta on todettava, että päätöksen 167—172 perustelukappaleessa sakkojen määrän vahvistamisen osalta

esitetyt perustelut ovat vähintäänkin yhtä yksityiskohtaisia kuin komission aikaisemmissa, samanlaisia kilpailusääntöjen rikkomisia koskevissa päätöksissä. Vaikka perustelujen virheellisyys on viran puolesta huomioon otettava seikka, yhteisöjen tuomioistuimet eivät päätöksen antamishetkeen mennessä olleet arvostelleet sitä käytäntöä, jota komissio noudatti määräämiensä sakkojen perustelemisessa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ensimmäisen kerran vasta asiassa T-148/89, Tréfilunion vastaan komissio, 6.4.1995 antamassaan tuomiossa (Kok. 1995, s. II-1063, 142 kohta) sekä asiassa T-147/89, Société métallurgique de Normandie vastaan komissio (Kok. 1995, s. II-1057, julkaistu lyhennelmänä), ja asiassa T-151/89, Société des treillis et panneaux soudés vastaan komissio (Kok. 1995, s. II-1191, julkaistu lyhennelmänä), samana päivänä antamissaan tuomioissa korostanut olevan toivottavaa, että yritykset saisivat yksityiskohtaisesti tietää niille määrättyjen sakkojen laskentatavan, ilman että niiden olisi tämän vuoksi nostettava kanne komission päätöksestä.

194 Tästä seuraa, että kun komissio toteaa päätöksessä, että yhteisön kilpailusääntöjä on rikottu, ja määrää rikkomiseen osallistuneille yrityksille sakkoja siten, että se ottaa sakkojen suuruutta vahvistaessaan järjestelmällisesti huomioon tietyt perusseikat, sen on mainittava nämä seikat itse päätöksessä, jotta ne, joille päätös on osoitettu, voivat tarkastaa, onko sakkojen taso perusteltu, ja arvioida mahdollisen syrjinnän olemassaoloa.

195 Edellä 193 kohdassa mainituissa erityisissä olosuhteissa ja ottaen huomioon se, että komissio on oikeudenkäyntimenettelyssä osoittautunut halukkaaksi esittämään kaikki sakkojen laskentatapaa koskevat asiaan vaikuttavat tiedot, sitä, ettei sakkojen laskentatapaa ole päätöksessä perusteltu erikseen, ei voida tässä asiassa pitää sellaisena perusteluvelvollisuuden rikkomisena, jonka vuoksi olisi perusteltua poistaa sakot kokonaan tai osittain. Kantaja ei ole myöskään näyttänyt toteen, ettei se olisi voinut käyttää puolustautumisoikeuksiaan tehokkaasti.

196 Kanneperustetta ei siten voida hyväksyä."

Kanneperuste, jonka mukaan kilpailusääntöjen rikkomisesta ei ollut aiheutunut taloudellisia seurauksia

13 Valittajan mukaan kilpailusääntöjen rikkomisen taloudelliset seuraukset oli otettava huomioon arvioitaessa kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuutta ja laskettaessa sakkojen määrää (asia T-13/89, ICI v. komissio, tuomio 10.3.1992, Kok. 1992, s. II-1021, 359 kohta). Tässä asiassa hintoja koskeneella yhteistoiminnalla ei ollut ollut mitään vaikutuksia, tai korkeintaan sen vaikutukset markkinoilla olivat olleet vähäisiä.

14 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on lausunut tästä seuraavaa:

"211 Päätöksen 168 perustelukappaleen seitsemännen luetelmakohdan mukaan komissio on määrännyt sakkojen yleisen tason ottaen muun muassa huomion sen, että kartelli on 'pääasiallisesti onnistunut saavuttamaan tavoitteensa'. On kiistatonta, että tällä viitataan niihin vaikutuksiin, joita päätöksen 1 artiklassa todetulla rikkomisella on ollut markkinoihin.

212 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että rikkomisen vaikutuksia koskevan komission arvioinnin lainmukaisuuden valvomiseksi riittää, kun tarkastellaan komission arviointia salaisen hintayhteistyön vaikutuksista, jotka ovat vaikutuksista ainoat kantajan riitauttamat. Päätöksestä ilmenee, että tavoitteiden pääasiallista saavuttamista koskeva toteamus perustuu suurimmaksi osaksi salaisen hintayhteistyön vaikutuksiin (ks. päätöksen 100—102, 115 ja 135—137 perustelukappale).

213 Komissio on arvioinut salaisen hintayhteistyön yleisiä vaikutuksia. Vaikka kantajan esittämät yrityskohtaiset tiedot osoittaisivatkin — kuten kantaja väittää —, että salaisen hintayhteistyön vaikutukset ovat kantajan osalta olleet vähäisempiä kuin tämän yhteistyön vaikutukset Euroopan

kartonkimarkkinoilla kokonaisuutena tarkastellen, tällaiset yritykskohtaiset tiedot eivät sellaisenaan riitä heikentämään komission arvioinnin luotettavuutta.

214 Kuten komissio on suullisessa käsittelyssä vahvistanut, päätöksessä on tehty ero kolmen erityyppisen vaikutuksen välille. Komissio on lisäksi perustanut käsityksensä siihen, että tuottajat itse ovat yleisesti ottaen katsoneet hinta-aloitteiden onnistuneen.

215 Ensimmäinen vaikutusten tyyppi, jonka komissio on ottanut huomioon ja jota kantaja ei ole kiistänyt, on muodostunut siitä, että sovitut hinnankorotukset on tosiasiallisesti ilmoitettu asiakkaille. Uusia hintoja on siten käytetty perustana käytäessä asiakaskohtaisia neuvotteluja myyntihinnoista (ks. mm. päätöksen 100 perustelukappale ja 101 perustelukappaleen viides ja kuudes kohta).

216 Toinen vaikutusten tyyppi on muodostunut siitä, että myyntihintojen kehitys seurasi ilmoitettujen hintojen kehitystä. Tältä osin komissio väittää, että 'tuottajat eivät tyytyneet ilmoittamaan sovituista hinnankorotuksista, vaan ne ryhtyivät muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta myös konkreettisiin toimenpiteisiin varmistaakseen, että korotukset todella toteutettiin asiakaskunnassa' (päätöksen 101 perustelukappaleen ensimmäinen kohta). Komissio myöntää, että asiakkaat joskus saivat myönnytyksiä korotusten voimaantulopäivän osalta tai asiakaskohtaisia hyvityksiä tai alennuksia, erityisesti suurista tilauksista, ja että 'toteutunut keskimääräinen nettokorotus oli alennusten, hyvitysten ja muiden myönnytysten vähentämisen jälkeen aina pienempi kuin ilmoitetun korotuksen kokonaismäärä' (päätöksen 102 perustelukappaleen viimeinen kohta). Komissio viittaa kaavioihin, jotka sisältyvät LE-raporttiin, ja toteaa niiden perusteella, että ilmoitettujen hintojen kehityksen ja kansallisina valuuttoina ilmaistujen tai ecuiksi muunnettujen myyntihintojen kehityksen välillä oli 'vahva lineaarinen yhteys' päätöksessä tarkoitettuna aikana. Komissio päättelee siitä seuraavaa: 'Toteutuneet nettomääräiset hinnankorotukset seurasivat ilmoitettuja korotuksia läheisesti, vaikkakin tietyllä viiveellä. Raportin laatija itsekin on kuulemistilaisuudessa todennut, että

tämä piti paikkansa vuosina 1988 ja 1989' (päätöksen 115 perustelukappaleen toinen kohta).

217 On myönnettävä, että komissio on tätä toista vaikutusten tyyppiä arvioidessaan voinut aiheellisesti pitää ilmoitettujen hintojen kehityksen ja myyntihintojen kehityksen välistä lineaarista suhdetta näyttönä siitä, että hinta-aloitteilla oli tuottajien tavoitteen mukainen vaikutus myyntihintoihin. On itse asiassa kiistatonta, että se käytäntö, että hinnoista neuvotellaan asiakaskohtaisesti, merkitsee relevanteilla markkinoilla sitä, etteivät myyntihinnat yleensä täsmälleen vastaa ilmoitettuja hintoja. Ei siis voida olettaa, että myyntihintojen korotukset täsmälleen vastaavat ilmoitettujen hintojen korotuksia.

218 Komissio on ilmoitettujen hintojen ja myyntihintojen korotusten vastaavuussuhteen osalta aiheellisesti viitannut LE-raporttiin, koska se on kartongin hintojen kehitystä päätöksessä tarkoitettuna aikana käsittelevä analyysi, joka perustuu useiden tuottajien antamiin tietoihin.

219 Tämä raportti vahvistaa kuitenkin vain osittain, että ajallisesti oli olemassa 'vahva lineaarinen yhteys'. Ajanjaksoa 1987—1991 tarkasteltaessa voidaan nimittäin erottaa kolme eri kautta. LE-raportin laatija on komission pitämässä kuulemistilaisuudessa tiivistänyt päätelmänsä tältä osin seuraavasti: 'Ilmoitettujen hintojen ja markkinahintojen nousun välillä ei tarkastellun ajanjakson alkupuolella eli vuodesta 1987 vuoteen 1988 ollut voimakasta vastaavuutta edes viiveellä. Tällainen vastaavuussuhde on sen sijaan ollut kaudella 1988/1989, minkä jälkeen vastaavuus on heikentynyt ja esiintynyt kautena 1990/1991 oudosti [*oddly*]' (kuulemistilaisuuden pöytäkirjan s. 28). Raportin laatija on lisäksi todennut, että nämä eri ajanjaksojen väliset vaihtelut liittyivät läheisesti kysynnän vaihteluun (ks. erityisesti kuulemistilaisuuden pöytäkirjan s. 20).

220 LE-raportin laatijan suullisesti esittämät päätelmät vastaavat hänen raportissa esittämäänsä analyysiä ja erityisesti ilmoitettujen hintojen ja myyntihintojen kehitystä vertailevia kaavioita (LE-raportti, kaaviot 10 ja 11, s. 29). On siis todettava, että komissio on näyttänyt ainoastaan osittain toteen sen 'vahvan lineaarisen yhteyden', johon se on vedonnut.

221 Komissio on suullisessa käsittelyssä todennut ottaneensa huomioon myös salaisen hintayhteistyön kolmannen vaikutusten tyypin, joka muodostuu siitä, että myyntihintojen taso ylitti tason, jolla ne olisivat olleet ilman salaista yhteistyötä. Komissio on korostanut, että PWG oli suunnitellut hinnankorotusten päivämäärät ja järjestyksen, jossa korotuksista ilmoitettiin, ja komissio on tältä osin katsonut päätöksessään, että 'ei voida ajatella, ettei yhdenmukaistetuilla ilmoituksilla näissä olosuhteissa olisi ollut mitään vaikutusta todelliseen hintatasoon' (päätöksen 136 perustelukappaleen kolmas kohta). LE-raportissa (3 osasto) on esitetty malli, jonka avulla voidaan nähdä, mikä on tietystä objektiivisesta markkinatilanteesta johtuva hintataso. Raportissa todetaan, että kautena 1975—1991 vallinneiden objektiivisten taloudellisten tekijöiden perusteella määräytynyt hintataso olisi vähäisiä eroja lukuun ottamatta kehittynyt täsmälleen samalla tavalla kuin noudatettujen myyntihintojen taso, ja näin on ollut myös päätöksessä tarkoitettuna aikana.

222 Raportissa olevan analyysin perusteella ei näistä päätelmistä huolimatta voida todeta, että yhdenmukaistetut hinta-aloitteet eivät olisi mahdollistaneet sitä, että tuottajat saavuttivat myyntihinnoissa tason, joka ylitti sen hintatason, johon olisi päästy vapaan kilpailun vallitessa. Kuten komissio on suullisessa käsittelyssä tähdentänyt, on mahdollista, että salainen yhteistyö on vaikuttanut tuossa analyysissä huomioon otettuihin tekijöihin. Komissio toteaa siis aiheellisesti, että salainen yhteistoiminta on voinut esimerkiksi vähentää yritysten ponnekkuutta kustannusten pienentämisessä. Komissio ei ole kuitenkaan väittänyt, että LE-raportissa olevassa analyysissä olisi jokin suoranainen virhe, eikä se ole myöskään esittänyt omaa taloudellista analyysiään siitä, miten myyntihinnat mahdollisesti olisivat kehittyneet ilman yhteistoimintaa. Komission väitettä, jonka mukaan myyntihintojen taso olisi ollut alempi, jos tuottajien välillä ei olisi ollut salaista yhteistyötä, ei näin ollen voida hyväksyä.

223 Tästä seuraa, että salaisen hintayhteistyön vaikutusten kolmannen tyypin olemassaoloa ei ole näytetty toteen.

224 Tuottajien subjektiivinen arvio, jota komissio on käyttänyt perustana katsoessaan, että kartelli oli pääasiallisesti onnistunut saavuttamaan tavoitteensa, ei millään tavalla muuta edellä olevia toteamuksia. Komissio on tältä osin viitannut suullisessa käsittelyssä antamaansa asiakirjaluetteloon. Vaikka komissio olisikin voinut perustaa arvionsa hinta-aloitteiden mahdollisesta onnistumisesta asiakirjoihin, joissa tuodaan esille joidenkin tuottajien subjektiivisia käsityksiä, on kuitenkin todettava, että useat yritykset, muun muassa kantaja, ovat suullisessa käsittelyssä aiheellisesti vedonneet useisiin muihin asiakirja-aineistossa oleviin asiakirjoihin, joissa selvitetään niitä ongelmia, joita tuottajilla oli sovittujen hinnankorotusten toteuttamisessa. Komission viittaus tuottajien omiin ilmoituksiin ei näin ollen ole riittävä peruste päätellä, että kartelli olisi pääasiallisesti onnistunut saavuttamaan tavoitteensa.

225 Edellä oleva huomioon ottaen on todettava, että komission esiin tuomat kilpailusääntöjen rikkomisen vaikutukset on näytetty toteen vain osittain. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella on sakkojen osalta täysi harkintavalta, ja tämän harkintavallan nojalla se arvioi nyt tehdyn päätelmän merkitystä harkitessaan asiassa todetun rikkomisen vakavuutta (ks. jäljempänä 246 kohta)."

Kanneperuste, jonka mukaan sakkojen yleinen taso oli liian korkea

15 Valittaja väitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, että asiassa todettu kilpailusääntöjen rikkominen ei ollut kaikkein vakavin tapaus perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan rikkomisista, ja piti sakkojen yleistä tasoa väärin määrättynä erityisesti aikaisempaan päätöskäytäntöön nähden.

16 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on lausunut tähän seuraavaa:

"241 Komissio on tässä asiassa määrännyt sakkojen yleisen tason ottaen huomioon rikkomisen keston (päätöksen 167 perustelukappale) ja seuraavat seikat (päätöksen 168 perustelukappale):

'— salainen yhteistyö hintojen vahvistamisessa ja markkinaosuuksien jakaminen ovat sellaisenaan kilpailusääntöjen vakavaa rikkomista,

— kartelli kattoi melkein koko yhteisön alueen,

— yhteisön kartonkimarkkinat ovat merkittävä teollisuudenala, jonka kokonaisliikevaihto on vuodessa noin 2,5 miljardia ecua,

— rikkomiseen osallistuneet yritykset edustavat käytännöllisesti katsoen koko markkinoita,

— kartelli toimi säännöllisten ja vakiintuneeksi tavaksi muodostuneiden kokousten muodossa, joiden tarkoituksena oli yhteisön kartonkimarkkinoiden yksityiskohtainen säätely,

— salaisen yhteistyön todellisen luonteen ja ulottuvuuden peittämiseksi toteutettiin huolellisesti suunniteltuja toimia (PWG:n ja JMC:n

kokouksia koskevia virallisia pöytäkirjoja ja asiakirjoja ei ole; osallistujia kehotettiin olemaan tekemättä muistiinpanoja; hinnankorotuksista ilmoittavien kirjeiden ajoitus ja järjestys suunniteltiin siten, että korotusten voitiin väittää olevan vain "toisten seurailua", jne.),

—kartelli oli pääasiallisesti onnistunut saavuttamaan tavoitteensa.'

242 Kuten edellä jo todettiin, komission ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjalliseen kysymykseen antamasta vastauksesta ilmenee, että sakkojen perustaso oli 9 tai 7,5 prosenttia kunkin yrityksen, jolle päätös on osoitettu, yhteisön kartonkimarkkinoilta vuonna 1990 saamasta liikevaihdosta, siten että ensin mainittua prosenttia sovellettiin kartellin 'johtajiksi' katsottuihin yrityksiin ja pienempää prosenttia muihin yrityksiin.

243 Ensiksi on korostettava, että komissio voi sakkojen yleistä tasoa harkitessaan perustellusti ottaa huomioon, että yhteisön kilpailusääntöjen selvät rikkomiset ovat vielä melko yleisiä, joten se voi korottaa sakkojen tasoa niiden varoittavan vaikutuksen vahvistamiseksi. Vaikka komissio on aikaisemmin määrännyt tietyntasoisia sakkoja tietyntyyppisistä rikkomisista, se ei estä sitä korottamasta tätä tasoa asetuksessa N:o 17 säädetyissä rajoissa, jos osoittautuu, että se on välttämätöntä yhteisön kilpailupolitiikan toteuttamiseksi (ks. mm. yhdistetyt asiat 100/80, 101/80, 102/80 ja 103/80, Musique Diffusion française ym. v. komissio, tuomio 7.6.1983, Kok. 1983, s. 1825, 105—108 kohta ja em. asia ICI v. komissio, tuomion 385 kohta).

244 Toiseksi on todettava, että komissio on aiheellisesti väittänyt, että tälle asialle ominaisten olosuhteiden vuoksi ei voida suoraan vertailla tässä päätöksessä käytettyä sakkojen yleistä tasoa ja komission aikaisemmassa

päätöskäytännössä käytettyjä tasoja; aiempaa päätöskäytäntöä edustaa erityisesti polypropeenipäätös, joka komission itsensä mukaan on se päätös, jota parhaiten voidaan verrata käsiteltävänä olevaan päätökseen. Toisin kuin polypropeenipäätökseen johtaneessa asiassa, tässä asiassa ei nimittäin ole otettu huomioon mitään yleisiä lieventäviä asianhaaroja sakkojen yleistä tasoa määrättäessä. Salaisen yhteistyön olemassaolon peittelemiseksi tarkoitettujen toimenpiteiden käyttöön ottaminen osoittaa, että asianomaiset yritykset ovat olleet täysin tietoisia toimintansa lainvastaisuudesta. Näin ollen komissio on voinut ottaa huomioon nämä toimenpiteet kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuutta arvioidessaan, sillä ne ovat erittäin vakava osa kilpailusääntöjen rikkomista ja erottavat tämän rikkomisen aiemmin todetuista kilpailusääntöjen rikkomisista.

245 Kolmanneksi on korostettava perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan rikkomisen pitkää kestoa ja ilmeisyyttä ja sitä, että se on tapahtunut siitä huolimatta, että komission aikaisempi päätöskäytäntö ja erityisesti polypropeenipäätös olisi pitänyt ymmärtää varoitukseksi. Kantajan väite, jonka mukaan PG Paperboard on harjoittanut laillista toimintaa, ei ole asian kannalta merkityksellinen, koska on todettu, että kyseisen järjestön toimielinten ja erityisesti PWG:n ja JMC:n tavoitteena oli pääasiassa kilpailun rajoittaminen.

246 Näiden seikkojen perusteella on katsottava, että päätöksen 168 perustelukappaleessa mainitut perusteet osoittavat komission vahvistaman sakkojen yleisen tason perustelluksi. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tosin edellä jo todennut, että ne salaisen hintayhteistyön vaikutukset, joita komissio käytti perustana sakkojen yleistä tasoa määrätessään, on näytetty toteen vain osittain. Edellä oleva huomioon ottaen tällä päätelmällä ei kuitenkaan ole tuntuvaa vaikutusta todetun kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden arviointiin. Jo sen perusteella, että yritykset tosiasiallisesti ilmoittivat sovituista hinnankorotuksista ja että näin ilmoitettuja hintoja käytettiin perustana asiakaskohtaisia myyntihintoja vahvistettaessa, voidaan todeta, että sekä salaisen hintayhteistyön tarkoituksena että sen vaikutuksena oli vakava kilpailun rajoittaminen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo täyden harkintavaltansa nojalla, että komission vahvistaman sakkojen yleisen tason minkäänlainen alentaminen ei ole perusteltua kilpailusääntöjen rikkomisen vaikutuksista tehtyjen toteamusten vuoksi.

247 Kanneperustetta ei siis voida hyväksyä."

Kanneperuste, jonka mukaan valittajan yhteistyötä menettelyn aikana ei ollut otettu huomioon riittävästi

17 Valittaja väitti, että komission olisi pitänyt ottaa huomioon se, että valittaja oli vastannut rehellisesti ja täydellisesti asetuksen N:o 17 11 artiklan nojalla esitettyyn tietojensaantipyyntöön, että se oli komission 23.4.1991 suorittamien tarkastusten jälkeen lakannut välittömästi osallistumasta PG Paperboardin kokouksiin ja kaikenlaisiin menettelytapoihin, jotka voivat olla kilpailusääntöjen rikkomista, mikä muodosti oikeuskäytännön ja komission käytännön mukaan lieventävän asianhaaran, ja että komissio oli sakkoa laskiessaan jättänyt huomioon ottamatta valittajan aktiivisen yhteistyön, jolla oli myötävaikutettu siihen, että menettely oli saatu päätökseen nopeasti.

18 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on lausunut tältä osin seuraavaa:

"280 Kantajan sakkojen määrää on alennettu yhdellä kolmasosalla, koska päätöksen mukaan kantaja ei ole väitetiedoksiantoon antamassaan vastauksessa kiistänyt niitä tärkeimpiä tosiasiaväitteitä, joihin komission sitä vastaan esittämät väitteet perustuvat.

281 Sakon alentaminen komissiossa käydyssä hallinnollisessa menettelyssä tehdyn yhteistyön vuoksi on perusteltua vain, jos komissio on yrityksen käyttäytymisen vuoksi voinut todeta kilpailusääntöjen rikkomisen helpommin ja tarpeen vaatiessa saada sen loppumaan (em. asia ICI v. komissio, tuomion 393 kohta). Näin ollen jos yritys hallinnollisessa menettelyssä nimenomaisesti ilmoittaa, ettei se kiistä niitä tosiasiaväitteitä, joihin komission siihen kohdistamat väitteet perustuvat, sen

voidaan katsoa helpottaneen komission tehtävää eli yhteisön kilpailusääntöjen rikkomisten toteamista ja niistä rankaisemista. Komissiolla on näet oikeus katsoa tällaisen toiminnan merkitsevän tosiasiaväitteiden myöntämistä ja pitää sitä todisteena kyseisten väitteiden oikeellisuudesta.

282 Minkään kantajan tässä asiassa esittämän perustelun ei voida katsoa osoittavan kantajan näyttäneen toteen, että komission kanssa tehty yhteistyö olisi sisältänyt muutakin kuin komission esittämien tosiasiaväitteiden myöntämisen.

283 Kanneperusteen ensimmäisessä osassa kantaja väittää vastanneensa rehellisesti ja täydellisesti asetuksen N:o 17 11 artiklan nojalla tehtyyn komission tietojensaantipyyntöön. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sellainen tutkimuksessa tehty yhteistyö, joka ei ylitä sitä, mikä perustuu asetuksen N:o 17 11 artiklan 4 ja 5 kohdan nojalla yrityksille kuuluviin velvollisuuksiin, ei kuitenkaan oikeuta sakon määrän alentamiseen (ks. esim. asia T-12/89, Solvay v. komissio, tuomio 10.3.1992, Kok. 1992, s. II-907, 341 ja 342 kohta). Kantaja, joka on osallistunut kilpailusääntöjen rikkomiseen vuoden 1988 maaliskuusta alkaen ja joka siten tunsi PWG:n ja JMC:n toiminnan, olisi todellisuudessa voinut Storan tavoin tehdä komission kanssa aktiivisempaa yhteistyötä, kuin mitä se on tehnyt, jolloin sakon määrän suurempi alentaminen olisi ollut perusteltua. Näin ollen kantajan väite, jonka mukaan sillä ei tuolloin olisi ollut tarvittavia tietoja, jotta se olisi voinut auttaa komissiota aktiivisesti, on hylättävä.

284 Kanneperusteen toisesta osasta, joka koskee sitä, että komission 23.4.1991 suorittamien tutkimusten jälkeen kantaja lakkasi välittömästi osallistumasta PG Paperboardin kokouksiin ja kaikenlaisiin menettelytapoihin, jotka voivat olla kilpailusääntöjen rikkomista — —, on todettava, että kilpailusääntöjen rikkomisten vakavuus on näytettävä toteen monien eri seikkojen perusteella ja että niistä perusteista, jotka on välttämättä otettava huomioon, ei ole vahvistettu sitovaa tai tyhjentävää luetteloa (ks. edellä 183 kohta). Näin ollen vaikka kilpailusääntöjen rik-

komisen lopettamista ennen väitetiedoksiannon lähettämistä voidaankin pääsääntöisesti pitää kyseisen yrityksen osalta todetun kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuutta lieventävänä asianhaarana, komissiolla ei ole ollut velvollisuutta katsoa asian olevan näin tämän asian erityisissä olosuhteissa. Koska kantaja ei ole esittänyt yhtään perustelua, jolla voitaisiin näyttää toteen komission ylittäneen tässä asiassa sen harkintavallan, joka sille kuuluu sen määritellessä sakon suuruutta vahvistettaessa huomioon otettavia seikkoja, kanneperusteen toinen osa on hylättävä.

285 Kanneperusteen kolmatta osaa, joka koskee sitä, että kantaja olisi näyttänyt toteen tehneensä aktiivista yhteistyötä komission kanssa, ei voida myöskään hyväksyä.

286 Kantaja väittää antaneensa täydelliset tiedot osallistumisestaan PG Paperboardin eri toimielinten kokouksiin. Kantaja korostaa ilmoittaneensa nimenomaisesti komission järjestämässä kuulemistilaisuudessa, ettei se kiistä komission tärkeimpiä tosiasiaväitteitä. On kuitenkin todettava, että sakon määrän alentaminen enemmällä kuin jo myönnetyllä yhdellä kolmasosalla tällaisen komission kanssa tehdyn yhteistyön perusteella ei ole perusteltua. Roosin ilmoituksen osalta, jonka kantaja lähetti komissiolle yhdessä väitetiedoksiantoon antamansa vastauksen kanssa, on todettava, ettei siihen sisälly seikkoja, jotka olisivat voineet merkittävästi helpottaa toimielimen tehtävää. Tältä osin riittää, kun todetaan, että päätökseen sisältyy vain yksi ja sitä paitsi epäsuora viittaus kyseiseen ilmoitukseen sisältyviin tietoihin (59 perustelukappaleen viimeinen kohta).

287 Siltä osin kuin kantaja väittää, että sitä on kohdeltu syrjivästi Storaan verrattuna, on todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisön oikeuden yleisiin periaatteisiin kuuluvaa yhdenvertaisuusperiaatetta loukataan ainoastaan, jos toisiinsa rinnastettavissa olevia tilanteita kohdellaan eri tavalla tai jos erilaisia tilanteita kohdellaan samalla tavalla, ellei tällainen kohtelu ole objektiivisesti perusteltua (asia 106/83, Sermide, tuomio 13.12.1984, Kok. 1984, s. 4209, 28 kohta; asia C-174/89, Hoche, tuomio 28.6.1990, Kok. 1990, s. I-2681, 25 kohta ja

vastaavasti asia T-100/92, La Pietra v. komissio, tuomio 15.3.1994, Kok. H. 1994, s. II-275, 50 kohta).

288 Stora toimitti komissiolle tässä asiassa ilmoituksia, joissa oli erittäin yksityiskohtainen selvitys kilpailusääntöjen rikkomisen luonteesta ja kohteesta, PG Paperboardin eri toimielinten toiminnasta sekä eri tuottajien osallistumisesta kilpailusääntöjen rikkomiseen. Storan näissä ilmoituksissaan antamat tiedot ylittävät huomattavasti sen, mitä komissio voi vaatia asetuksen N:o 17 11 artiklan nojalla. Vaikka komissio päätöksessä toteaa saaneensa todisteita, jotka vahvistivat Storan ilmoituksessa olleiden tietojen paikkansapitävyyden (112 ja 113 perustelukappale), siitä ilmenee selkeästi, että Storan ilmoitukset ovat olleet pääasiallinen todiste kilpailusääntöjen rikkomisesta. Näin ollen on todettava, että ilman Storan ilmoituksia komission olisi ollut ainakin paljon vaikeampaa todeta päätöksen kohteena olevaa kilpailusääntöjen rikkomista ja tarpeen vaatiessa saada sitä loppumaan. Nämä seikat huomioon ottaen kantaja ei voi perustellusti väittää, että sille olisi pitänyt yhdenvertaisuusperiaatteen nojalla myöntää Storalle myönnettyä alennusta vastaava alennus sakon määrään.

289 Koska kantaja ei ole näyttänyt toteen tehneensä komission kanssa yhteistyötä, joka olisi ylittänyt komission tosiasiaväitteiden myöntämisen, sitä ei ole myöskään kohdeltu syrjivästi suhteessa muihin yrityksiin, joiden sakon määrää on alennettu yhdellä kolmasosalla.

290 Edellä esitetyn vuoksi kanneperuste on hylättävä kokonaisuudessaan."

19 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kaikki sakon poistamista tai alentamista koskevat kanneperusteet, minkä jälkeen se lausui valituksenalaisen

tuomion 305 kohdassa, että sakon määrässä oli kuitenkin otettava huomioon, että valittajan voitiin katsoa "olevan vastuussa perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan rikkomisesta vain vuoden 1988 maaliskuusta vuoden 1991 huhtikuuhun".

20 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvisti "täyden harkintavaltansa nojalla" sakon määräksi 2 500 000 ecua (valituksenalaisen tuomion 306 kohta).

Valitus

21 Valittaja on valituksessaan vaatinut, että valituksenalainen tuomio kumotaan ja että näin ollen sille määrätty sakko poistetaan tai että sakkoa ainakin alennetaan.

22 Valittaja on valituksessaan esittänyt kaksi valitusperustetta, joista toisen mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole noudattanut täysin perusteluvelvollisuutta ja toisen mukaan se ei ole noudattanut yhdenvertaisuusperiaatetta, asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohtaa ja EY:n perustamissopimuksen 172 artiklaa (josta on tullut EY 229 artikla), kun se ei ole alentanut sakkoa riittävästi.

Ensimmäinen valitusperuste

23 Valittaja väittää ensimmäisenä valitusperusteenaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se ei ole päätynyt siihen, että päätös oli vajavaisesti perusteltu, ja ei ole automaattisesti kumonnut sitä tästä syystä, vaikka se on todennut valituksenalaisen tuomion 188 kohdassa, että

komissio oli jättänyt mainitsematta päätöksessään ne tekijät, jotka se oli järjestelmällisesti ottanut huomioon sakkojen suuruutta määrätessään.

24 Valittaja väittää lisäksi, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan, johon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on viitannut valituksenalaisen tuomion 192 kohdassa, tällaiset tiedot olisi ilmoitettava itse päätöksessä, eikä komission myöhempiä selityksiä, jotka se antaa lehdistölle tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käytävässä oikeudenkäynnissä, voida ottaa huomioon kuin poikkeuksellisissa olosuhteissa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kuitenkin nimenomaan todennut tässä samassa 192 kohdassa komission myöntäneen istunnossa, että mikään ei olisi estänyt sitä ilmoittamasta päätöksessä näitä tekijöitä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei olisi saanut tässä tilanteessa ottaa huomioon sitä, "että komissio on oikeudenkäyntimenettelyssä osoittautunut halukkaaksi esittämään kaikki sakkojen laskentatapaa koskevat asiaan vaikuttavat tiedot" (valituksenalaisen tuomion 195 kohta).

25 Valittaja selittää myös, että jos se olisi tiennyt päätöksen tekemishetkellä, mitä tapaa käyttäen komissio oli vahvistanut sakkojen määrän, tämän menetelmän soveltamista valittajaa kohtaan olisi voitu käsitellä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Se, että perustelut on esitetty vasta oikeudenkäyntivaiheessa, on johtanut siihen, että valittajalta on viety yksi oikeusaste, minkä vuoksi sen on täytynyt riitauttaa sakon määrän laskenta yhteisöjen tuomioistuimelle tehdyn valituksen yhteydessä.

26 Valittaja katsoo edelleen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on menetellyt virheellisesti, kun se on ajallisesti rajoittanut tulkintaa, jonka se on antanut perustamissopimuksen 190 artiklan asettamista vaatimuksista sakkojen määräämisen suhteen edellä mainituissa asioissa Tréfilunion vastaan komissio, Société métallurgique de Normandie vastaan komissio ja Société des treillis et panneaux soudés vastaan komissio antamissaan tuomioissa (jäljempänä betoniteräsverkkotuomiot), jotka on mainittu valituksenalaisen tuomion 193 kohdassa, vaikka yhteisöjen tuomioistuin on aina katsonut, että tulkinnalla, jonka se antaa yhteisön oikeuden oikeussäännöstä, selvennetään ja täsmennetään tämän oikeussäännön merkitystä ja ulottuvuutta, sellaisena kuin sitä pitää tai olisi pitänyt tulkita ja soveltaa alusta alkaen, jollei tällaisessa tulkinnan sisältävässä tuomiossa ole toisin määrätty.

27 Komissio toteaa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön (ks. asia C-219/95 P, Ferriere Nord v. komissio, tuomio 17.7.1997, Kok. 1997, s. I-4411, 32 kohta ja sitä seuraavat kohdat ja em. asia SPO ym. v. komissio, määräyksen 54 kohta) viitaten, että komissiolla on harkinnanvaraa, kun se päättää yksittäistapauksessa sakon määrästä, samoin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella, kun se muuttaa tätä määrää perustamissopimuksen 172 artiklaan ja asetuksen N:o 17 17 artiklaan perustuvan täyden harkintavaltansa nojalla. Harkinnanvarasta johtuu, ettei ole välttämätöntä esittää perusteluja, joissa olisi hyvin yksityiskohtaisesti selitetty laskentatapa.

28 Komission mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 189 kohdassa katsonut, että päätöksen 169—172 perustelukappaleessa on "riittävä ja asiassa merkityksellinen selvitys kunkin yrityksen osalta kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden ja keston määrittämisessä huomioon otetuista arviointiperusteista".

29 Komissio väittää, että valituksenalaisen tuomion 191—195 kohta ovat sinänsä turhia. Komissio katsoo lisäksi, että valittaja on tulkinnut betoniteräsverkkotuomioita virheellisesti. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on komission käsityksen mukaan näissä tuomioissa, kuten valituksenalaisessa tuomiossakin, katsonut komission päätöksen perustelut riittäviksi ja samalla ilmaissut toiveensa siitä, että käytetty laskentamenetelmä olisi läpinäkyvämpi. Näin tehdessään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole katsonut läpinäkyvyyden puuttumista päätöksen perustelujen puuttumiseksi. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamus johtuu korkeintaan hyvän hallintotavan periaatteesta siinä mielessä, että päätösten adressaattien ei pitäisi joutua panemaan vireille oikeudenkäyntiä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa saadakseen tietää komission käyttämän laskentatavan kaikki yksityiskohdat. Tällaiset näkemykset eivät kuitenkaan sinänsä ole päätöksen kumoamisperuste.

30 Aluksi on todettava, mitkä olivat ne eri vaiheet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päättelyssä, joita edeten se antoi ratkaisunsa kanneperusteesta, jonka mukaan sakkojen laskennan osalta perusteluvelvollisuutta ei ollut täytetty.

31 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ensin todennut valituksenalaisen tuomion 182 kohdassa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yksittäispäätöstä koskevan perusteluvelvollisuuden tavoitteena on mahdollistaa se, että yhteisöjen tuomioistuimet voivat tutkia päätöksen laillisuuden, ja antaa sille, jota asia koskee, riittävät tiedot sen arvioimiseksi, onko päätös asianmukainen vai onko siinä mahdollisesti sellainen virhe, jonka perusteella sen pätevyys voidaan riitauttaa, kuitenkin niin, että tämän velvollisuuden laajuus riippuu kyseisen päätöksen luonteesta ja siitä asiayhteydestä, missä se on tehty (ks. ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mainitseman oikeuskäytännön lisäksi mm. asia C-22/94, Irish Farmers Association ym., tuomio 15.4.1997, Kok. 1997, s. I-1809, 39 kohta).

32 Seuraavaksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 183 kohdassa, että kun on — kuten tässä tapauksessa — kyse päätöksestä, jolla useille yrityksille määrätään sakkoja yhteisön kilpailusääntöjen rikkomisesta, perusteluvelvollisuuden laajuus on määrättävä ottaen huomioon se, että rikkomisten vakavuus riippuu useista seikoista, joihin kuuluvat asian erityisolosuhteet, asiayhteys ja sakkojen varoittava vaikutus, mutta niistä perusteista, jotka on välttämättä otettava huomioon, ei kuitenkaan ole vahvistettu sitovaa tai tyhjentävää luetteloa (em. asia SPO ym. v. komissio, määräyksen 54 kohta).

33 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on lausunut valituksenalaisen tuomion 189 kohdassa seuraavaa:

"Kun päätöksen 169—172 perustelukappaletta tulkitaan ottaen huomioon päätöksessä oleva yksityiskohtainen selvitys niistä tosiasiaväitteistä, joita päätöksen kutakin adressaattia kohtaan on esitetty, on katsottava, että näissä perustelukappaleissa on riittävä ja asiassa merkityksellinen selvitys kunkin yrityksen osalta kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden ja keston määrittämisessä huomioon otetuista arviointiperusteista (ks. vastaavasti asia T-2/89, Petrofina v. komissio, tuomio 24.10.1991, Kok. 1991, s. II-1087, 264 kohta). Päätökseen sisältyvät erityiset perustelut, jotka liittyvät kantajan osalta kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden arviointiin (170 perustelukappaleen kolmas kohta) ja joiden perusteella on mahdollista ymmärtää, miksi kantajaa on kohdeltu eri tavalla kuin sekä kartellin 'johtajia' että kartellin 'rivijäseniä'."

34 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 190 kohdassa lisäksi, että "168 perustelukappale, jota on tarkasteltava 167 perustelukappaleeseen sisältyvien sakkojen yleisten perustelujen valossa, sisältää riittävät tiedot niistä arviointiperusteista, jotka on otettu huomioon sakkojen yleistä tasoa määrättäessä".

35 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kuitenkin valituksenalaisen tuomion 191—195 kohdassa lieventänyt 189 ja 190 kohtaan sisältyvän näkemyksen ulottuvuutta tavalla, joka ei ole yksiselitteinen.

36 Valituksenalaisen tuomion 191 ja 192 kohdasta käy nimittäin ilmi, ettei päätökseen sisälly tarkkoja tietoja niistä seikoista, jotka komissio oli järjestelmällisesti ottanut huomioon sakkojen suuruutta määrätessään, vaikka se olisi voinut ne ilmoittaa ja vaikka niiden avulla yritykset olisivat voineet paremmin arvioida, oliko komissio tehnyt virheitä yksittäisen sakon määrää vahvistaessaan ja oliko sakon määrä perusteltu suhteessa sovellettuihin yleisiin perusteisiin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 193 kohdassa todennut lisäksi olevan betoniteräsverkkotuomioiden mukaisesti toivottavaa, että yritykset saisivat yksityiskohtaisesti tietää niille määrättyjen sakkojen laskentatavan, ilman että niiden olisi tämän vuoksi nostettava kanne komission päätöksestä.

37 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 195 kohdassa päätynyt siihen, että se, "ettei sakkojen laskentatapaa ole päätöksessä perusteltu erikseen", oli oikeutettua tuon tapauksen erityisissä olosuhteissa, joiksi katsottiin se, että laskentaan vaikuttaneet tekijät ilmoitettiin oikeudenkäynnin yhteydessä, ja se, että betoniteräsverkkotuomioihin sisältyvä tulkinta perustamissopimuksen 190 artiklasta oli uudenlainen.

38 Ennen kuin valittajan väitteiden pohjalta tutkitaan, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ollut oikeassa käsityksessään siitä, mitä seurauksia perusteluvelvollisuuden noudattamisen kannalta on sillä, että laskentaan vaikuttaneista tekijöistä annetaan tieto oikeudenkäynnin yhteydessä, ja sillä, että betoniteräsverkkotuomioissa tehtiin uudenlainen tulkinta, on käsiteltävä sitä,

edellyttikö perustamissopimuksen 190 artiklassa asetetun perusteluvelvollisuuden noudattaminen, että komission oli päätöksessään niiden arviointiperusteiden lisäksi, joiden avulla se on päätellyt kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden ja keston, annettava myös yksityiskohtaisempi selvitys sakkojen laskentatavasta.

39 Tältä osin on todettava, että kun on kyse sellaisista päätöksistä nostetuista kanteista, joissa komissio on määrännyt yrityksille sakkoja kilpailusääntöjen rikkomisesta, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kahdella tapaa toimivaltainen.

40 Toisaalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehtävänä on tutkia päätösten laillisuus EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla) nojalla. Tällöin sen on muun muassa tutkittava, onko perustamissopimuksen 190 artiklassa asetettua perusteluvelvollisuutta, jonka laiminlyöminen johtaa päätöksen kumoamiseen, noudatettu.

41 Toisaalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella on toimivalta perustamissopimuksen 172 artiklassa ja asetuksen N:o 17 17 artiklassa sille annetun täyden harkintavallan nojalla arvioida, onko sakkojen suuruus asianmukainen. Tämä arviointi saattaa edellyttää sellaisten lisätietojen esittämistä ja huomioon ottamista, joita perustamissopimuksen 190 artiklassa asetettu perusteluvelvollisuus ei sinänsä edellytä mainitsemaan päätöksessä.

42 Perusteluvelvollisuuden noudattamisen tutkimisesta on todettava, että asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaan "sakon suuruutta määriteltäessä on otettava huomioon rikkomuksen vakavuuden lisäksi sen kesto".

43 Kun otetaan huomioon valituksenalaisen tuomion 182 ja 183 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö, perusteluvelvollisuudesta johtuvat aineelliset vaatimukset täyttyvät näin ollen, jos komissio ilmoittaa päätöksessään ne arviointiperusteet, joi-

den avulla se on määrittänyt kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden ja keston. Mikäli näitä arviointiperusteita ei ole ilmoitettu, päätöstä rasittaa perustelujen puutteellisuus.

44 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on lainmukaisesti katsonut valituksenalaisen tuomion 189 ja 190 kohdassa, että komissio oli täyttänyt nämä vaatimukset. On nimittäin todettava ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tavoin, että päätöksen 167—172 perustelukappaleessa ilmoitetaan ne perusteet, joita komissio oli käyttänyt sakkoja laskiessaan. Näistä 167 perustelukappale koskee nimenomaan kilpailusääntöjen rikkomisen kestoa; siihen — samoin kuin 168 perustelukappaleeseen — sisältyvät myös ne näkemykset, joihin komissio oli perustanut käsityksensä kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuudesta ja sakkojen yleisestä suuruudesta; 169 perustelukappaleessa mainitaan ne tekijät, jotka komissio oli ottanut huomioon päättäessään kullekin yritykselle määrättävästä sakosta; 170 perustelukappaleessa määritellään, mitä yrityksiä oli pidettävä kartellin "johtajina", mistä seurasi erityinen vastuu muihin yrityksiin verrattuna; 171 ja 172 perustelukappaleessa todetaan lopuksi, mikä vaikutus sakkojen suuruuteen oli sillä, että tietyt tuottajat olivat harjoittaneet yhteistyötä komission kanssa, kun se suoritti tarkastuksia tosiseikoista varmistuakseen, tai kun ne vastasivat väitetiedoksiantoon.

45 Se, että tarkempia tietoja, kuten yritysten liikevaihto tai komission käyttämät alennusprosentit, on annettu myöhemmin lehdistötilaisuudessa tai oikeudenkäynnin kuluessa, ei heikennä valituksenalaisen tuomion 189 ja 190 kohdassa tehtyjä toteamuksia. Tarkennukset, joita kanteen kohteena olevan päätöksen tekijä tekee ja joilla täydennetään jo sinänsä riittäviä perusteluja, eivät varsinaisesti kuulu perusteluvelvollisuuden noudattamiseen, vaikka niistä saattaa olla hyötyä siinä päätöksen perustelujen sisällön tutkimisessa, jonka yhteisöjen tuomioistuimet suorittavat, siinä mielessä, että niiden avulla toimielin voi selventää päätöksen perustana olevia syitä.

46 Komissio ei tietenkään saa viedä itseltään harkintavaltaansa sitä kautta, että se käyttäisi yksinomaan ja mekaanisesti laskentakaavoja. Se voi kuitenkin sisällyttää päätökseensä perusteluja, jotka ylittävät sen, mitä tämän tuomion 43 kohdassa tarkoitetut vaatimukset edellyttävät, esimerkiksi ilmoittamalla

numerotietoja, jotka ovat auttaneet sitä, kun se on käyttänyt harkintavaltaansa erityisesti sen suhteen, millaista varoittavaa vaikutusta tavoitellaan, kun useille yrityksille, jotka ovat eri lailla aktiivisesti osallistuneet kilpailusääntöjen rikkomiseen, määrätään sakkoja.

47 Saattaa nimittäin olla toivottavaa, että komissio käyttäisi tätä mahdollisuutta hyväkseen, jotta yritykset saisivat tietää yksityiskohtaisesti niille määrätyn sakon laskentatavan. Tämä voi yleisellä tasolla edistää hallintotoiminnan avoimuutta ja helpottaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työtä, kun se toimii täyden harkintavaltansa nojalla, jolloin sen on kyettävä arvioimaan kanteen kohteena olevan päätöksen lainmukaisuuden lisäksi myös määrätyn sakon asianmukaisuutta. Tämä mahdollisuus ei kuitenkaan muuta perusteluvelvollisuudesta johtuvien vaatimusten ulottuvuutta, kuten komissio on korostanut.

48 Tästä seuraa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei olisi saanut perustamissopimuksen 190 artiklan vastaisesti valituksenalaisen tuomion 194 kohdassa katsoa, että "kun komissio — — ottaa sakkojen määrää vahvistaessaan järjestelmällisesti huomioon tietyt perusseikat, sen on mainittava nämä seikat itse päätöksessä". Vastaavasti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei olisi myöskään saanut sen jälkeen, kun se on valituksenalaisen tuomion 189 kohdassa todennut, että päätökseen sisältyi "riittävä ja asiassa merkityksellinen selvitys kunkin yrityksen osalta kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden ja keston määrittämisessä huomioon otetuista arviointiperusteista", lausua valituksenalaisen tuomion 195 kohdassa, "ettei sakkojen laskentatapaa ole päätöksessä perusteltu erikseen", sillä perustelut ovat keskenään ristiriitaiset.

49 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen näin tekemä oikeudellinen virhe ei kuitenkaan ole sellainen, että se johtaisi valituksenalaisen tuomion kumoamiseen, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on edellä esitetyn perusteella pätevästi hylännyt kanneperusteen, jonka mukaan sakkojen laskennan osalta perusteluvelvollisuutta olisi rikottu, huolimatta siitä, mitä valituksenalaisen tuomion 191—195 kohdassa on lausuttu.

50 Koska komission ei tarvinnut perusteluvelvollisuutta noudattaakseen ilmoittaa päätöksessään sakkojen laskentatapaan liittyviä numerotietoja, ei ole

tarpeen tutkia valittajan väitteitä, jotka pohjautuvat tähän virheelliseen lähtökohtaan.

51 Ensimmäinen valitusperuste on tämän vuoksi hylättävä.

Toinen valitusperuste

52 Toisena valitusperusteenaan valittaja väittää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimineen valittajalle määrättyä sakkoa vahvistaessaan yhdenvertaisuusperiaatteen sekä asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ja perustamissopimuksen 172 artiklan vastaisesti.

53 Toisessa valitusperusteessa on neljä osaa.

54 Ensimmäinen ja toinen osa on tutkittava yhdessä, ja niissä valittaja väittää, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole noudattanut itse pätevänä pitämäänsä komission laskentamenetelmää, joka oli seuraavanlainen:

huomioon otettava liikevaihto × kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden perusteella määräytyvä suhdeluku × keston (tässä tapauksessa enintään 60 kuukautta) perusteella määräytyvä suhdeluku = yhteissumma (perusmäärä); perusmäärä — yhteistyön perusteella määräytyvä alennus = sakon määrä.

55 Tästä syystä valittajaa on kohdeltu epäedullisemmin kuin niitä yrityksiä, joiden komissio oli jo katsonut osallistuneen kilpailusääntöjen rikkomiseen muita vähäisemmin ja määrännyt niille kaavaansa käyttäen alennetun sakon. Näin on käynyt asiassa T-295/94, Buchmann vastaan komissio (tuomio 14.5.1998, Kok. 1998, s. II-813), asiassa T-310/94, Gruber + Weber vastaan komissio (tuomio 14.5.1998, Kok. 1998, s. II-1043) ja asiassa T-348/94, Enso Española vastaan komissio (tuomio 14.5.1998, Kok. 1998, s. II-1875).

56 Valittaja katsoo myös tulleensa epäedullisesti kohdelluksi siltä osin, kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on itse muiden yritysten sakkoja alentaessaan soveltanut komission käyttämää laskentamenetelmää. Valittaja viittaa tässä tarkoituksessa edellä mainituissa asioissa Enso Española vastaan komissio ja Gruber + Weber vastaan komissio annettuihin tuomioihin sekä asiassa T-311/94, BPB de Eendracht vastaan komissio, 14.5.1998 annettuun tuomioon (Kok. 1998, s. II-1129) ja asiassa T-347/94, Mayr-Melnhof vastaan komissio, 14.5.1998 annettuun tuomioon (Kok. 1998, s. II-1751). Vaikka näistä tuomioista ei tosin käy ilmi, mitä tapaa käyttäen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on laskenut sakkojen alennuksen, komission menetelmän soveltaminen niin, että käytetään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen huomioon ottamia arviointiin vaikuttavia tekijöitä (kilpailusääntöjen rikkomiseen osallistumisen kesto, huomioon otettava liikevaihto ja vakavuuden perusteella määräytyvä suhdeluku) johtaa valittajan mukaan lähes samaan tulokseen. Tämä merkitsee valittajan käsityksen mukaan sitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on soveltanut näissä tapauksissa komission sakkoja määrätessään käyttämää laskentatapaa.

57 Nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kuitenkin todettuaan, että valittaja ei ollut osallistunut kilpailusääntöjen rikkomiseen sen alusta alkaen 22 kuukauden ajan (kun kilpailusääntöjen rikkominen kesti kaiken kaikkiaan 60 kuukautta), vahvistanut sakoksi 2 500 000 ecua, vaikka sen olisi valittajan mukaan pitänyt laskea uusi sakko, jos se olisi käyttänyt komission kaavaa, seuraavasti:

56 500 000 ecua × 0,08 × 38/60 = 2 863 000 ecua (perusmäärä);

2 863 000 ecua — 954 000 ecua = 1 909 000 ecua (sakon määrä).

58 Komissio mukaan vaatimus siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vahvistamaa uutta sakon määrää olisi muutettava, on yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella jätettävä tutkimatta, koska täyden harkintavallan käyttäminen edellyttää asian koko tosiseikaston arviointia, joten tällainen arviointi ei ole mahdollista valituksen yhteydessä (ks. em. asia Ferriere Nord v. komissio, tuomion 31 kohta ja asia C-310/93 P, BPB Industries ja British Gypsum v. komissio, tuomio 6.4.1995, Kok. 1995, s. I-865, 34 kohta).

59 Asiakysymyksestä eli siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen väitetään jättäneen soveltamatta komission käyttämää laskentamenetelmää, komissio toteaa, että kuten valituksenalaisen tuomion 306 kohdasta käy ilmi, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on täyteen harkintavaltaan perustuvan toimivaltansa nojalla eli omaa arviointivaltaansa käyttäen vahvistanut valittajalle määrätyn sakon suuruuden.

60 Komissio toteaa lisäksi, että asiaa Enso Española vastaan komissio lukuun ottamatta asioissa, jotka valittaja on maininnut, ei ollut kyse kilpailusääntöjen rikkomisen kestosta, vaan liikevaihdosta, jonka komissio oli ottanut huomioon (em. asiat Gruber + Weber v. komissio ja Mayr-Melnhof v. komissio), tai siitä, että kilpailusääntöjen rikkomiseen osallistuminen oli ollut lievempää ja kestänyt samalla lyhyemmän ajan (em. asia BPB de Eendracht v. komissio).

61 Viimeksi mainitussa asiassa sakon puhdas aritmeettinen alentaminen sen perusteella, miten kauan kyseinen yhtiö oli osallistunut kilpailusääntöjen rikkomiseen, olisi johtanut siihen, että sakko olisi pienentynyt 729 167 ecuun. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kuitenkin määrännyt sakon suuruudeksi 750 000 ecua erityisesti siitä syystä, että kyseinen yritys oli asiallisesti ottaen osallistunut vähäisesti kilpailusääntöjen rikkomiseen. Vastaavasti edellä mainitussa asiassa Enso Española vastaan komissio ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on alentanut sakon 1 750 000 ecusta 1 200 000 ecuun. Kilpailusääntöjen rikkomisen kestoon perustuva suhteellinen alennus olisi johtanut 1 181 250 ecun suuruiseen sakkoon. Vastoin valittajan väitettä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole käyttänyt pelkkää matemaattista kaavaa,

vaan on täyden harkintavaltansa nojalla vahvistanut sakon suuruuden ottaen huomioon kunkin tapauksen olosuhteet, kuten valituksenalaisen tuomion 306 kohdasta ilmenee.

62 Tähän on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella on täysi harkintavalta, kun se ratkaisee yhteisön oikeuden rikkomisesta yrityksille määrättyjen sakkojen suuruuden, eikä yhteisöjen tuomioistuimen asiana ole korvata kohtuullisuussyistä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen harkintaa omallaan, kun se käsittelee oikeuskysymyksiä valituksen yhteydessä (em. asia Ferriere Nord v. komissio, tuomion 31 kohta).

63 Täyden harkintavallan käyttäminen ei kuitenkaan saa johtaa siihen, että yrityksille määrättävien sakkojen suuruudesta päätettäessä kohdeltaisiin eri tavoin yrityksiä, jotka ovat osallistuneet perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan vastaiseen sopimukseen tai yhdenmukaistettuun menettelytapaan.

64 Valittajan väite, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toiminut vastoin syrjintäkieltoa, perustuu siihen lähtökohtaolettamukseen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on edellä mainituissa asioissa Buchmann vastaan komissio, Enso Española vastaan komissio, Gruber + Weber vastaan komissio, BPB de Eendracht vastaan komissio ja Mayr-Melnhof vastaan komissio tarkoittanut soveltaa komission noudattamaa laskentamenetelmää toisin kuin valittajan tapauksessa.

65 Koska edellisessä kohdassa mainituista tuomioista ei ilmene mitään muutakaan, tämän olettamuksen on katsottava pitävän paikkansa. Tuomioista ei tosin mitenkään käy ilmi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin todella olisi käyttänyt komission laskentamenetelmää, mutta on todettava, ettei ensimmäisen

oikeusasteen tuomioistuin ole nimenomaisesti todennut menetelmää vääräksi, vaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kussakin näistä tuomioista määräämän sakon suuruus vastaa karkeasti sitä, mihin olisi päästy soveltamalla menetelmää niihin lukuihin, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hyväksyi ja joissa oli kyse ennen kaikkea liikevaihdosta sekä kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuudesta ja kestosta.

66 Niinpä edellä mainitussa asiassa Enso Española vastaan komissio antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvisti sakoksi 1 200 000 ecua, mikä vastaa suurin piirtein komission laskentamenetelmää soveltamalla saatavaa määrää (eli 1 150 000 ecua), ja tämä tapaus muistuttaa eniten nyt käsiteltävänä olevaa asiaa, kuten komissio on todennut, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin myös siinä katsoi kilpailusääntöjen rikkomisen kestäneen lyhyemmän ajan sakkoa laskiessaan hyväksymättä mitään muuta kantajan väitettä, joka olisi oikeuttanut sakon alentamiseen.

67 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 42 kohdassa todennut, valittajalle määrätyn sakon suuruus poikkeaa selvästi yleisestä linjasta eikä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ole perustellut tätä objektiivisesti. Menetelmää käyttäen määräksi olisi saatu 1 900 000 ecua, mutta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on vahvistanut sakon selvästi tätä suuremmaksi eli 2 500 000 ecuksi, joten valittaja, joka oli arvellut valituksenalaisen tuomion epäilemättä sisältävän kirjoitus- tai laskuvirheen, oli toimittanut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen tuomion oikaisuvaatimuksen, joka on hylätty 16.9.1998 annetulla määräyksellä. Tässä määräyksessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen laajennetun kolmannen jaoston puheenjohtaja on edellä esitetystä huolimatta lausunut, ettei valituksenalaisessa tuomiossa ollut "sakon suuruuteen vaikuttavaa kirjoitus- tai laskuvirhettä tai muuta ilmeistä virheellisyyttä".

68 Näin ollen on katsottava selvitetyksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toiminut valituksenalaisen tuomion 306 kohdassa yhdenvertaisuusperiaatteen vastaisesti, ja hyväksyttävä toisen valitusperusteen ensimmäinen ja toinen osa.

69 Kolmannessa osassa valittaja väittää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimineen virheellisesti, kun se ei ole alentanut komission määräämää sakkoa, sen jälkeen kun se oli katsonut, ettei komissio ollut näyttänyt toteen kaikkia niitä taloudellisia vaikutuksia, joita se oli väittänyt kilpailusääntöjen rikkomisella olleen markkinoihin.

70 Komissio katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella oli oikeus täyden harkintavaltansa nojalla muodostaa oma käsityksensä sakon asianmukaisesta suuruudesta. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 246 kohdassa todennut, jo sen perusteella, että yritykset tosiasiallisesti ilmoittivat sovituista hinnankorotuksista ja että ilmoitettuja hintoja käytettiin perustana asiakaskohtaisia myyntihintoja vahvistettaessa, voitiin todeta, että sekä salaisen hintayhteistyön tarkoituksena että sen vaikutuksena oli vakava kilpailun rajoittaminen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut, ettei tässä tapauksessa ollut otettava huomioon mitään lieventävää asianhaaraa, ja perustellut kantansa valituksenalaisen tuomion 244 kohdassa sillä, että yritykset olivat ryhtyneet toimenpiteisiin salaisen yhteistyön peittelemiseksi, ja 245 kohdassa sillä, että kilpailusääntöjen rikkominen kesti pitkään ja oli ilmeistä ja että se oli tapahtunut siitä huolimatta, että komission aikaisempi päätöskäytäntö olisi pitänyt ymmärtää varoitukseksi.

71 Komission käsityksen mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin saattoi näin ollen täyden harkintavaltansa nojalla pätevästi päätyä siihen, että kilpailusääntöjen rikkomisen vaikutuksista tehdyt toteamukset eivät oikeuttaneet alentamaan komission vahvistamaa sakkojen yleistä tasoa.

72 Tältä osin on todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on luetellut valituksenalaisen tuomion 241 kohdassa ne päätökseen sisältyvät toteamukset, jotka koskevat nimenomaan kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuutta ja joiden laillisuuden se on tutkinut.

73 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut, että komissio on saanut korottaa sakkojen yleistä tasoa aikaisempaan päätöskäytäntöönsä verrattuna vahvistaakseen niiden varoittavaa vaikutusta (valituksenalaisen tuomion 243 kohta) ja ottaa huomioon sen, että asianomaiset yritykset olivat ryhtyneet toimenpiteisiin salaisen yhteistyön peittelemiseksi, mikä oli "erittäin vakava osa kilpailusääntöjen rikkomista[, mikä erotti] tämän rikkomisen aiemmin todetuista kilpailusääntöjen rikkomisista" (valituksenalaisen tuomion 244 kohta). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on lisäksi korostanut perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan rikkomisen pitkää kestoa ja ilmeisyyttä (valituksenalaisen tuomion 245 kohta).

74 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 246 kohdassa päätynyt edellä esitettyjen näkemysten perusteella siihen, että sillä, että komissio oli vain osittain näyttänyt toteen salaisen hintayhteistyön vaikutukset, ei voinut olla "tuntuvaa vaikutusta todetun kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden arviointiin". Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tässä kohtaa huomauttanut, että "jo sen perusteella, että yritykset tosiasiallisesti ilmoittivat sovituista hinnankorotuksista ja että näin ilmoitettuja hintoja käytettiin perustana asiakaskohtaisia myyntihintoja vahvistettaessa, voidaan todeta, että sekä salaisen hintayhteistyön tarkoituksena että sen vaikutuksena oli vakava kilpailun rajoittaminen".

75 Edellä esitetystä seuraa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on täyteen harkintavaltaan perustuvan toimivaltansa nojalla katsonut, että sen toteamukset kilpailusääntöjen rikkomisen vaikutuksista eivät olleet sellaisia, että ne olisivat muuttaneet arvioinnin kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuudesta muuksi, kuin mihin komissio itse oli päätynyt, tai tarkemmin sanottuna lieventäneet tällä tavoin arvioitua kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuutta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut tapauksen erityisten olosuhteiden ja kilpailusääntöjen rikkomisen asiayhteyden perusteella, jotka se otti huomioon päätöksessä kuvatunlaisina ja jotka on mainittu tämän tuomion 69 ja 70 kohdassa, sekä määrättyjen sakkojen varoittavuuden perusteella — jotka kaikki ovat seikkoja, jotka yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan voidaan ottaa huomioon kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuutta arvioitaessa (ks. em. yhdistetyt asiat Musique Diffusion française ym. v. komissio, tuomion 106 kohta; em. asia SPO ym. v. komissio, määräyksen 54 kohta ja em. asia Ferriere Nord v. komissio, tuomion 33 kohta) — ettei ollut syytä alentaa sakon määrää.

76 Toisen valitusperusteen kolmas osa on näin ollen hylättävä.

77 Tämän valitusperusteen neljännessä osassa valittaja väittää ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimineen virheellisesti, kun se ei ole sakon suuruutta muuttaessaan antanut valittajan yhteistyölle sille kuuluvaa arvoa verrattuna muiden kartelliin osallistuneiden yritysten käyttäytymiseen.

78 Valittaja väittää nimenomaisesti tarjonneensa komissiolle yhteistyötä 23.3.1993 päivätyssä kirjeessään. Valittaja oli paitsi myöntänyt kilpailusääntöjen rikkomisen, myös paljastanut komissiossa pidetyissä kuulemistilaisuuksissa kilpailusääntöjen rikkomisen luonteen eli eräät hinnankorotuksia koskeneet aloitteet. Valittaja oli ainoana yrityksenä nimenomaisesti tunnustanut näissä kuulemistilaisuuksissa, että se oli rikkonut kilpailusääntöjä.

79 Tältä osin riittää, kun todetaan, kuten komissio on huomauttanut, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on esittänyt yksityiskohtaisesti valituksenalaisen tuomion 280—289 kohdassa ne syyt, miksi väitettä, jonka mukaan valittajan yhteistyötä menettelyssä ei olisi riittävästi otettu huomioon, ei ollut hyväksyttävä. Tähän päätyessään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt tosiseikkoja koskevan arvioinnin, jota ei voida riitauttaa yhteisöjen tuomioistuimessa (ks. asia C-362/95 P, Blackspur DIY ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 16.9.1997, Kok. 1997, s. I-4775, 42 kohta).

80 Neljäs osa on tämän vuoksi jätettävä tutkimatta.

81 Edellä esitetystä seuraa, että valitus on hyväksyttävä siltä osin, kuin se kohdistuu valituksenalaisen tuomion 306 kohtaan ja tuomiolauselman 3 kohtaan.

82 EY:n tuomioistuimen perussäännön 54 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan silloin, kun muutoksenhaku todetaan aiheelliseksi, yhteisöjen tuomioistuin kumoaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksen. Se voi joko itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen, tai palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaistavaksi. Koska asia on ratkaisukelpoinen, valittajalle määrättävän sakon suuruus on ratkaistava lopullisesti.

Kumoamisvaatimus

83 Kun otetaan huomioon valituksenalaisen tuomion 174—305 kohta ja erityisesti se, että valittajan voidaan katsoa olevan vastuussa perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan rikkomisesta vain maaliskuusta 1988 huhtikuuhun 1991 ulottuvalta ajalta, valittajan sakon suuruudeksi on vahvistettava 1 900 000 ecua.

Oikeudenkäyntikulut

84 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 122 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan silloin, kun valitus on perusteltu ja yhteisöjen tuomioistuin ratkaisee itse riidan lopullisesti, se päättää oikeudenkäyntikuluista. Työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota sovelletaan 118 artiklan nojalla valituksen käsittelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

85 Koska valittaja on suurimmaksi osaksi hävinnyt valituksensa, sen on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan sekä korvattava komissiolle kaksi kolmannesta sille tässä oikeusasteessa aiheutuneista kuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-317/94, Weig vastaan komissio, 14.5.1998 antaman tuomion tuomiolauselman 3 kohta kumotaan.**

2) **EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan soveltamisesta (IV/C/33.833 — Kartonki) 13 päivänä heinäkuuta 1994 tehdyn komission päätöksen 94/601/EY 3 artiklassa Moritz J. Weig GmbH & Co. KG:lle määrätty sakko vahvistetaan 1 900 000 euroksi.**

3) **Muilta osin valitus hylätään.**

4) **Moritz J. Weig GmbH & Co. KG:n on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se velvoitetaan korvaamaan Euroopan yhteisöjen komissiolle kaksi kolmasosaa sille tässä oikeusasteessa aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista.**

5) **Euroopan yhteisöjen komission on vastattava yhdestä kolmasosasta sille tässä oikeusasteessa aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja.**

La Pergola Wathelet Edward

Jann Sevón

Julistettiin Luxemburgissa 16 päivänä marraskuuta 2000.

R. Grass

kirjaaja

A. La Pergola

viidennen jaoston puheenjohtaja